

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการกรมราชทัณฑ์ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) หน่วยการวิเคราะห์ (Unit of analysis) คือ ข้าราชการกรมราชทัณฑ์ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการกรมราชทัณฑ์ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อเปรียบเทียบขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการกรมราชทัณฑ์ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ขั้นตอนดำเนินการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล
6. การนำเสนอผลการวิจัย

รายละเอียดวิธีการดำเนินการวิจัยแต่ละหัวข้อมีดังต่อไปนี้

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการศึกษาข้อมูลเบื้องต้น ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ และแนวคิดเกี่ยวกับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

2. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

- 2.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับองค์การและการจัดการ การบริหารและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับขวัญกำลังใจ การสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการกรมราชทัณฑ์ และการบริหารงานเรือนจำ/

ทัศนสถานในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิด และรูปแบบที่เหมาะสมในการสร้างแบบสอบถาม

2.2 สร้างข้อคำถามและดำเนินการสร้างแบบสอบถาม พร้อมทั้งเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำและข้อเสนอแนะแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความถูกต้องตามหลักวิชา ความสอดคล้องของคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้ เพื่อเป็นการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity) นำมาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยหาค่า IOC ซึ่งแต่ละข้อมีค่ามากกว่า .60 ขึ้นไป ประกอบด้วย

2.3.1 ดร.อายุตม์ สินธพพันธุ์ ผู้บัญชาการเรือนจำพิเศษธนบุรี กรมราชทัณฑ์

2.3.2 ดร.ฉัตรชัย ยอดอุดม ผู้อำนวยการสำนักทัณฑวิทยา กรมราชทัณฑ์

2.3.3 ดร.มนตรี บุญนาค นักทัณฑวิทยาชำนาญการพิเศษ ทัศนสถานบำบัดพิเศษกลาง กรมราชทัณฑ์

2.3.4 นายสมศักดิ์ ยุทธโอภาส นักทัณฑวิทยาชำนาญการพิเศษ เรือนจำกลางจังหวัดแพร่ กรมราชทัณฑ์

2.3.5 นางสาวบุญเอิบ เข้มนังาน นักทัณฑวิทยาชำนาญการพิเศษ กองการเจ้าหน้าที่ กรมราชทัณฑ์

2.4 นำข้อเสนอแนะที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา

2.5 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับข้าราชการกรมราชทัณฑ์ในจังหวัดแพร่ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง รวม 30 คน เพื่อวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ด้วยวิธีคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่า Alpha เท่ากับ 0.8794

2.6 จัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการกรมราชทัณฑ์ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จากการสำรวจในเดือนพฤษภาคม 2556 มีข้าราชการจำนวน 235 คน ดังนี้

1. เรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยา จำนวน 59 คน
2. เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 83 คน
3. ทัศนสถานวัยหนุ่มพระนครศรีอยุธยา จำนวน 45 คน
4. ทัศนสถานบำบัดพิเศษพระนครศรีอยุธยา จำนวน 48 คน

กลุ่มตัวอย่างการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่าง คือข้าราชการกรมราชทัณฑ์ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 4 แห่ง สุ่มตัวอย่างได้จำนวน 148 คน โดยใช้สูตรคำนวณหาขนาดตัวอย่าง ดังนี้

1. การคำนวณหาขนาดตัวอย่าง จำนวน 4 แห่ง สูตรที่ใช้ในการกำหนดตัวอย่าง คือ สูตรของยามาเน่ (บุญธรรม กิจปรีดาวิสุทธิ, 2540, หน้า 71)

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

โดย n = ขนาดตัวอย่าง
 N = จำนวนประชากรที่ศึกษาทั้งหมด
 e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง

แทนค่า $n = \frac{235}{1+235(0.05)^2}$
 $= 148$ คน

กรมราชทัณฑ์มีหน่วยงานในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 4 แห่ง ผู้วิจัยจึงได้คำนวณหาขนาดตัวอย่างในแต่ละแห่งอีกครั้งหนึ่ง โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร ดังนี้

$$n_1 = \frac{n \times N_1}{N}$$

โดย n_1 = ขนาดตัวอย่างในแต่ละแห่ง
 n = กลุ่มตัวอย่างในแต่ละแห่ง
 N_1 = กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด
 N = จำนวนประชากรทั้งหมด

ตัวอย่างการหาขนาดตัวอย่างของข้าราชการกรมราชทัณฑ์เรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยา

$$n_1 = \frac{59 \times 148}{235}$$

$$= 37 \text{ คน}$$

ฉะนั้น จะได้ขนาดตัวอย่างของแต่ละแห่ง ดังนี้

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของข้าราชการกรมราชทัณฑ์ในจังหวัด
พระนครศรีอยุธยา

เรือนจำ/ทัณฑสถาน	จำนวนประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. เรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยา	59	37
2. เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	83	52
3. ทัณฑสถานวัยหนุ่มพระนครศรีอยุธยา	45	29
4. ทัณฑสถานบำบัดพิเศษพระนครศรีอยุธยา	48	30
รวม	235	148

2. นำบัญชีรายชื่อข้าราชการทั้งหมดทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยการจับสลากไม่ใส่คืนจากขนาดตัวอย่างของแต่ละแห่งจนครบ จำนวน 148 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับตำแหน่ง ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และรายได้ ลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการ กรมราชทัณฑ์ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย สภาพการปฏิบัติงาน ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ความยุติธรรมในหน่วยงานและสวัสดิการในหน่วยงาน ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นเป็นแบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งกำหนดค่าระดับ ดังนี้

ขวัญและกำลังใจมากที่สุด	ให้	5 คะแนน
ขวัญและกำลังใจมาก	ให้	4 คะแนน
ขวัญและกำลังใจปานกลาง	ให้	3 คะแนน
ขวัญและกำลังใจน้อย	ให้	2 คะแนน
ขวัญและกำลังใจน้อยที่สุด	ให้	1 คะแนน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิด ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะเกี่ยวกับการบำรุงขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการอภิปรายผลการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นลำดับดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยาถึงผู้บัญชาการเรือนจำ/ผู้อำนวยการทัณฑสถาน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยประชุมวางแผนการเก็บข้อมูล ดังนี้
  - 2.1 คัดเลือกเจ้าหน้าที่เรือนจำ/ทัณฑสถานในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาทั้ง 4 แห่งๆ ละ 3 คน เพื่อเป็นผู้ช่วยในการแจกแบบสอบถาม
  - 2.2 ประชุมเกี่ยวกับเนื้อหาและวิธีการแจกแบบสอบถาม เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติเดียวกัน พร้อมทั้งนัดหมายวันและเวลาแจกแบบสอบถาม
3. ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามด้วยตนเอง
4. นำแบบสอบถามที่ได้จากการตรวจสอบความสมบูรณ์ ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อตอบตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้ได้คำตอบตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยกำหนดวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติไว้ดังนี้

1. การวิเคราะห์จำนวนสถิติภาคบรรยายของข้อมูลต่างๆ ในแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ
2. การวิเคราะห์ระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. แบบสอบถามปลายเปิด ทำการวิเคราะห์เนื้อหาตามลำดับความสำคัญ สรุปประเด็นเพื่อนำเสนอ

การนำเสนอผลการวิจัย

เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ขั้นตอน ในรูปตารางประกอบการแปลผลเป็นความเรียง คือ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

การแปลความหมายผลการวิเคราะห์ ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการกรมราชทัณฑ์ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กำหนดเกณฑ์และจัดคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 5.00 โดยวิธีการกำหนดคะแนนอันตรภาคชั้นตามสูตรของเลวิน (Levin) โดยพิจารณาตามค่าคะแนนดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่องว่างระดับ (Range)} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} = 0.8 \end{aligned}$$

จากเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแปลความหมายค่าเฉลี่ยได้ 5 ระดับ ในแต่ละระดับมีขนาดระยะช่วงกว้างระหว่างระดับเท่ากับ .80 ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00 - 1.80	หมายถึง	ขวัญและกำลังใจน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.81 - 2.60	หมายถึง	ขวัญและกำลังใจน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.61 - 3.40	หมายถึง	ขวัญและกำลังใจปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.41 - 4.20	หมายถึง	ขวัญและกำลังใจมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	4.21 - 5.00	หมายถึง	ขวัญและกำลังใจมากที่สุด

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน รายได้ต่อเดือน และตำแหน่งต่างกัน โดยใช้การทดสอบความแปรปรวนทางเดียวด้วย t – test และ f-test (One – way ANOVA) กรณีตัวแปรอิสระและตัวแปรตามมีความสัมพันธ์กัน ผู้วิจัยจะได้เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ Fisher's LSD